Benchmarking és teljesítményértékelés
2019
Városi Könyvtár Lenti

Lenti, 2019. 05. 31.

Jóváhagyta:

Városi Könyvtár Lenti
8960 Lenti, Templom tér 5.

Német-Baksa Judit
intézményvezető-igazgató

Bevezetés

A vizsgálat során könyvtárunk tevékenységével, szolgáltatásaival kapcsolatos statisztikai adatokat gyűjtöttünk és hasonlítottunk össze öt, Zala megyében működő városi könyvtárak azonos statisztikai adataival. A könyvtárak kiválasztásánál a földrajzi elhelyezkedés (Zala megye) és a könyvtártípus (városi könyvtár) volt a meghatározó szempont. Az összehasonlításhoz szükséges adatokhoz a Könyvtári Intézet honlapján közzétett 2017. évi könyvtári statisztikából és a Városi Könyvtár Lenti 2018. évi statisztikai jelentéséből jutottunk el. Az eredmények segítségével képet kaphatunk azokról a területekről, ahol a jó eredmények azt támasztják alá, hogy megfelelő a működés. Itt arra kell törekednünk, hogy legalább ezt a színvonalat fenntartsuk. A kevésbé jó, vagy éppen gyengébb eredményt mutató területeknél pedig meg kell találni az okokat és meg kell határozni azokat a feladatokat, amelyek végrehajtásával pozitív változást érhetünk el.

A vizsgált könyvtárak:

- Gróf I. Festetics György Művelődési Központ, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény, Hévíz
- Városi Könyvtár Lenti, Lenti
- Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár, Letenye
- Zalakarosi Közösségi Ház és Könyvtár, Zalakaros
- Salla Művelődési Központ és Könyvtár, Zalalövő
- Városi Könyvtár és Művelődési- Felnőttképzési Központ, Zalaszentgrót.

A vizsgált teljesítménymutatóink:

1. A közönség, mint használó a teljes lakosság körében
2. A kölcsönzés népszerűsége
3. A kölcsönzés népszerűsége a regisztrált használók körében
4. A könyvtáros munkakörben dolgozók kölcsönzési produktivitása
5. A dokumentumállomány viszonyítása a lakossághoz
6. Az éves dokumentumbeszerzés viszonyítása a lakossághoz
7. Az egy lakosra jutó állománygyarapítási összeg
8. Kölcsönözhető állomány forgási sebessége

A vizsgált könyvtárak esetében a vizsgálat időpontjában 2017-es statisztikai adatok álltak rendelkezésünkre. Teljesítménymutatóink összehasonlítását a 2015 – 2018 közötti időszakra vonatkozóan végeztük.

1. A közönség, mint használó a teljes lakosság körében

Célja a szolgálandó közönség könyvtárhasználatának mérése.

A mutató számítása: B/Ax100; A: lakosság száma, B: regisztrált használók száma

Település	Lakosság	Regisztrált használók száma	Regisztrált használók száma/100 lakos
Lenti	**7 615**	**1 248**	**16,39**
Hévíz	4 617	265	5,74
Letenye	4 041	1 345	33,28
Zalakaros	1 976	275	13,92
Zalalövő	2 907	336	11,56
Zalaszentgrót	6 381	324	5,08
Átlag:			14,33

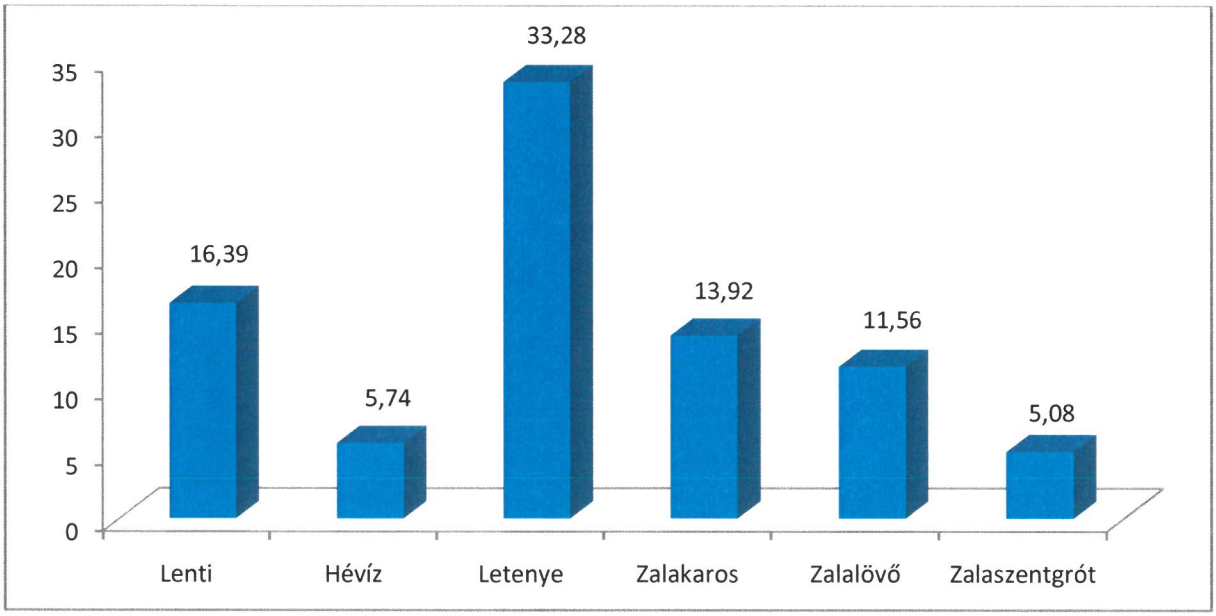

A közönség, mint használó a teljes lakosság körében, Lenti

	2015	2016	2017	2018
Lakosság száma	7828	7756	7615	7509
Regisztrált használók száma	1854	1464	1248	1183
Regisztrált használók száma/100 lakos	**23,68**	**18,87**	**16,38**	**15,75**

Könyvtárunk mutatója átlag feletti értéket mutat, egyetlen településnél látunk magasabb eredményt. A letenyei könyvtárnál kapott 33,28-as érték kiugróan magas, melynek okát érdemes lenne megtudni, például elektronikus vagy személyes kapcsolatfelvétel útján történő

interjúval. A vizsgált években az intézményünkre vonatkozó arányszám csökkenő tendenciát mutat. Törekednünk kell arra, hogy ezt a folyamatot kedvezően befolyásoljuk.

2. A kölcsönzés népszerűsége

Célja az egy főre jutó kölcsönzések számának vizsgálata a szolgálandó közönség körében. Segítségével képet alkothatunk a kölcsönözhető állomány minőségéről és népszerűségéről is. A mutató számítása:A/B; A: kölcsönzött dokumentumok száma, B: lakosság száma

Település	Lakosság	Kölcsönzött dokumentumok száma	Kölcsönzött dokumentumok száma/lakos
Lenti	**7 615**	**75 670**	**9,94**
Hévíz	4 617	5 992	1,30
Letenye	4 041	16 328	4,04
Zalakaros	1 976	3 238	1,64
Zalalövő	2 907	17 255	5,94
Zalaszentgrót	6 381	3 965	0,62
Átlag:			3,91

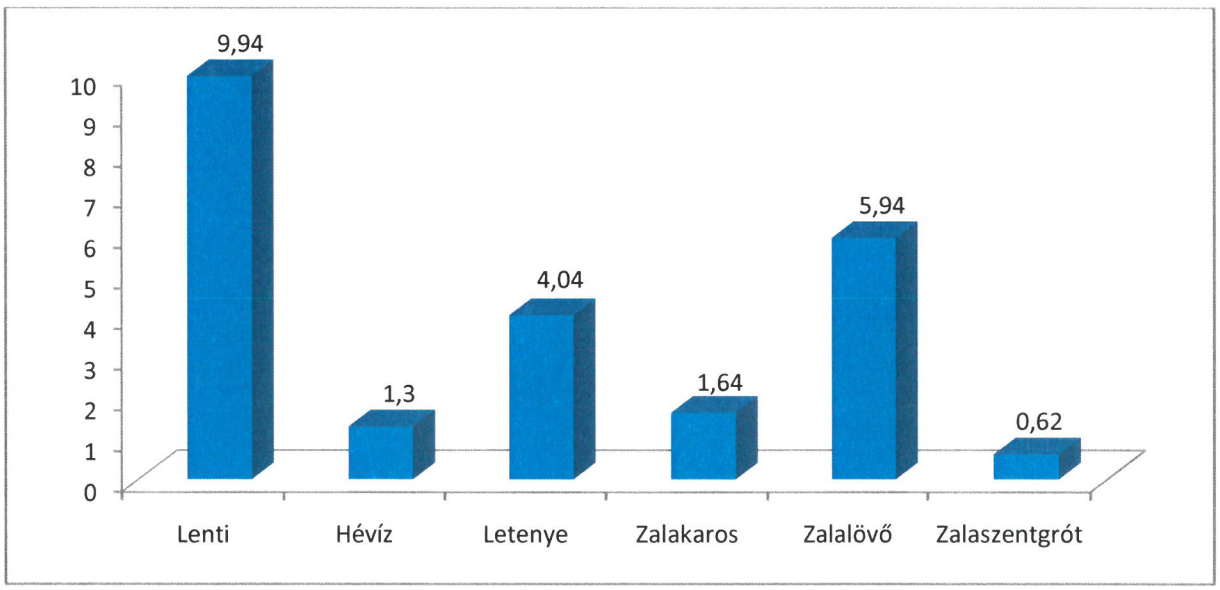

A kölcsönzés népszerűsége, Lenti

	2015	2016	2017	2018
Lakosság száma	7828	7756	7615	7509
Kölcsönzött dokumentumok száma	75355	75151	75670	74388
Kölcsönzött dokumentumok száma / lakos	**9,62**	**9,68**	**9,93**	**9,91**

A legmagasabb értéket könyvtárunk mutatja. Ennek okai lehetnek: az állomány igényekhez igazodó alakítása, a DVD-k kölcsönzésének ingyenessé tétele valamint a folyóirat kínálat sokszínűsége és kölcsönözhetősége. Az eredmény arra ösztönöz bennünket, hogy továbbra is kiemelt figyelmet szenteljünk a használói igények alakulásának.

3. A kölcsönzés népszerűsége a regisztrált használók körében

Célja: az egy főre jutó kölcsönzött dokumentumok számának vizsgálata a használók körében. Segítségével képet alkothatunk a kölcsönözhető állomány minőségéről és népszerűségéről is.
A mutató számítása: B/A ; A: regisztrált használó, B: kölcsönzött dokumentum

Település	Regisztrált használó	Kölcsönzött dokumentumok száma	Kölcsönzött dokumentumok száma/regisztrált használó
Lenti	**1 248**	**75 670**	**60,63**
Hévíz	265	5 992	22,61
Letenye	1 345	16 328	12,14
Zalakaros	275	3 238	11,77
Zalalövő	336	17 255	51,35
Zalaszentgrót	324	3 965	12,24
Átlag:			28,46

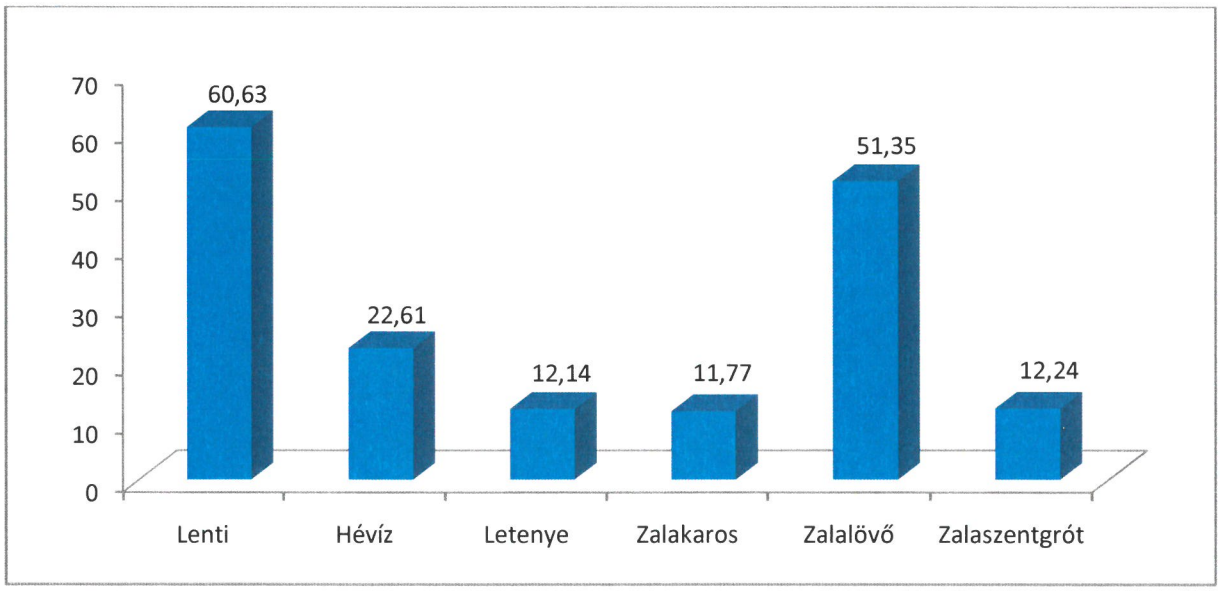

A kölcsönzés népszerűsége a regisztrált használók körében, Lenti

	2015	2016	2017	2018
Regisztrált használók száma	1854	1464	1248	1183
Kölcsönzött dokumentumok száma	75355	75151	75670	74388
Kölcsönzött dokumentumok száma / regisztrált használó	**40,64**	**51,33**	**60,63**	**62,88**

A többi könyvtárhoz viszonyítva teljesítménymutatónk a legmagasabb, ennek okai megegyezhetnek az előző pontban leírtakkal. Saját adataink összehasonlításakor a vizsgált időszakban folyamatos növekedést tapasztalunk. A regisztrált használók számának csökkenése mellett a kölcsönzött dokumentumok száma közel állandónak mondható. Ennek hátterében több tényező is állhat, például a dokumentumállomány alakítása, a kölcsönzéshez kapcsolódó online szolgáltatások.

4. A könyvtáros munkakörben dolgozók kölcsönzési produktivitása

Célja: A könyvtáros munkakörben dolgozók létszámának összevetése a kölcsönzött dokumentumok számával.

A mutató számítása: A/B ; A: a kölcsönzött dokumentumok éves száma, B: a könyvtáros munkakörben dolgozók teljes munkaidőre átszámított éves létszáma

Település	Kölcsönzött dokumentumok száma	Könyvtárosok száma	Kölcsönzött dokumentumok száma/könyvtárosok száma
Lenti	**75 670**	**7**	**10810**
Hévíz	5 992	1	5992
Letenye	16 328	3	5443
Zalakaros	3 238	1	3238
Zalalövő	17 255	2	8628
Zalaszentgrót	3 965	1	3965
Átlag:			5684,67

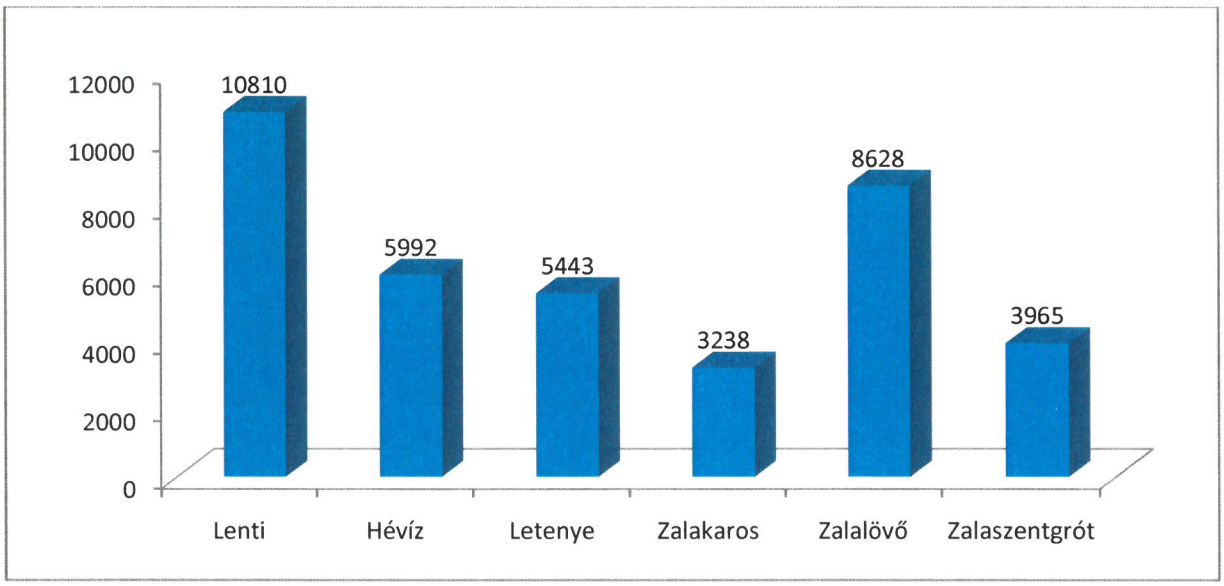

A könyvtáros munkakörben dolgozók kölcsönzési produktivitása, Lenti

	2015	2016	2017	2018
Kölcsönzött dokumentumok száma	75355	75151	75670	74388
Könyvtárosok száma	7	7	7	7
Kölcsönzött dokumentumok száma / regisztrált használó	**10765**	**10736**	**10810**	**10627**

A vizsgált könyvtárak közül Zalakaros és Zalaszentgrót mutatója jelentősen kisebb a középértéknél, a legmagasabb számot Zalalövő és Lenti esetében tapasztaljuk. A könyvtárunk esetében évek óta jellemző magas érték azt támaszthatja alá, hogy a külső és belső igényeknek megfelelő magas szintű szolgáltatás biztosításához szükség van a 7 fő könyvtárosra.

5. A dokumentumállomány viszonyítása a lakossághoz

Célja: a dokumentumállomány nagyságának viszonyítása a település lakosságához.

A mutató számítása: A/B ; A: az állomány nagysága, B: a lakosság száma

Település	Állomány 2017. december 31-én	Lakosság	Állomány 2017. december 31-én /lakos
Lenti	**82 477**	**7 615**	**10,83**
Hévíz	18 900	4 617	4,09
Letenye	46 385	4 041	11,48
Zalakaros	15 122	1 976	7,65
Zalalövő	25 574	2 907	8,80
Zalaszentgrót	78 142	6 381	12,25
Átlag:			9,18

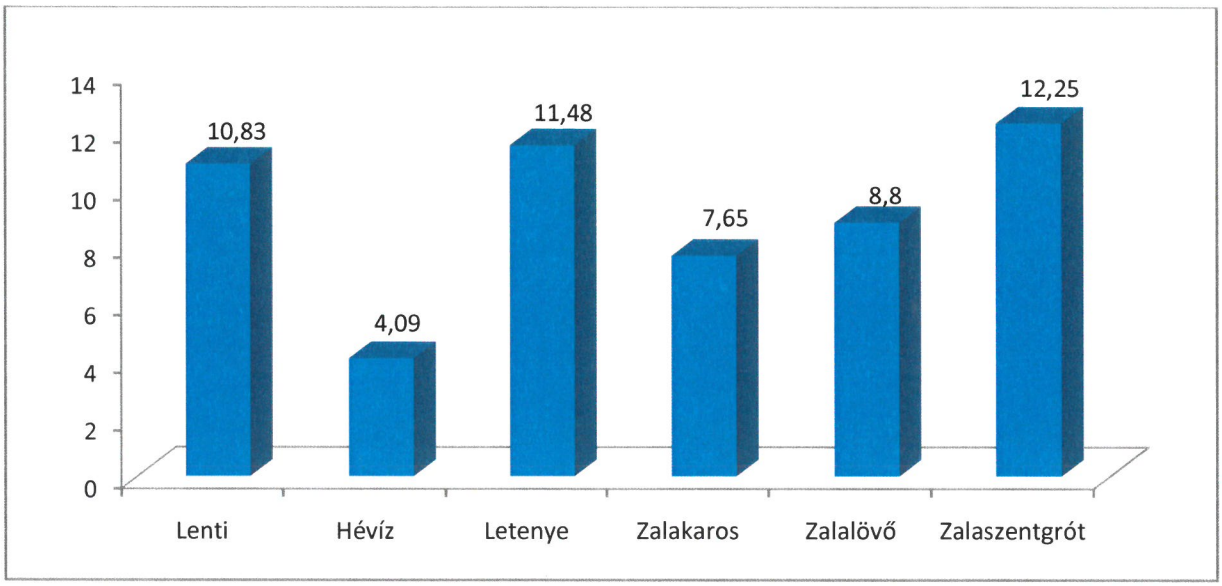

A dokumentumállomány viszonyítása a lakossághoz, Lenti

	2015	2016	2017	2018
Állomány	83893	82970	82477	83000
Lakosság száma	7828	7756	7615	7509
Állomány/lakos	**10,71**	**10,69**	**10,83**	**11,05**

A mutató alakulását elsősorban az állomány nagysága határozza meg, amit döntően befolyásol a könyvtár alapterülete, a beszerzésre fordítható összeg és a gyarapítás-apasztás aránya. Könyvtárunk mutatója kicsivel az átlag fölött van és a vizsgált időszakban nem mutat jelentős eltérést.

6. Az éves dokumentumbeszerzés viszonyítása a lakossághoz

Célja: a beszerzett dokumentumállomány nagyságának viszonyítása a település lakosságához.
A mutató számítása: A/B ; A: a beszerzett állomány nagysága, B: a lakosság száma

Település	Beszerzett állomány db (2017)	Lakosság (2017)	Beszerzett állomány/lakos
Lenti	**1 505**	**7 615**	**0,20**
Hévíz	590	4 617	0,13
Letenye	1 355	4 041	0,34
Zalakaros	340	1 976	0,17
Zalalövő	254	2 907	0,09
Zalaszentgrót	570	6 381	0,09
Átlag:			0,17

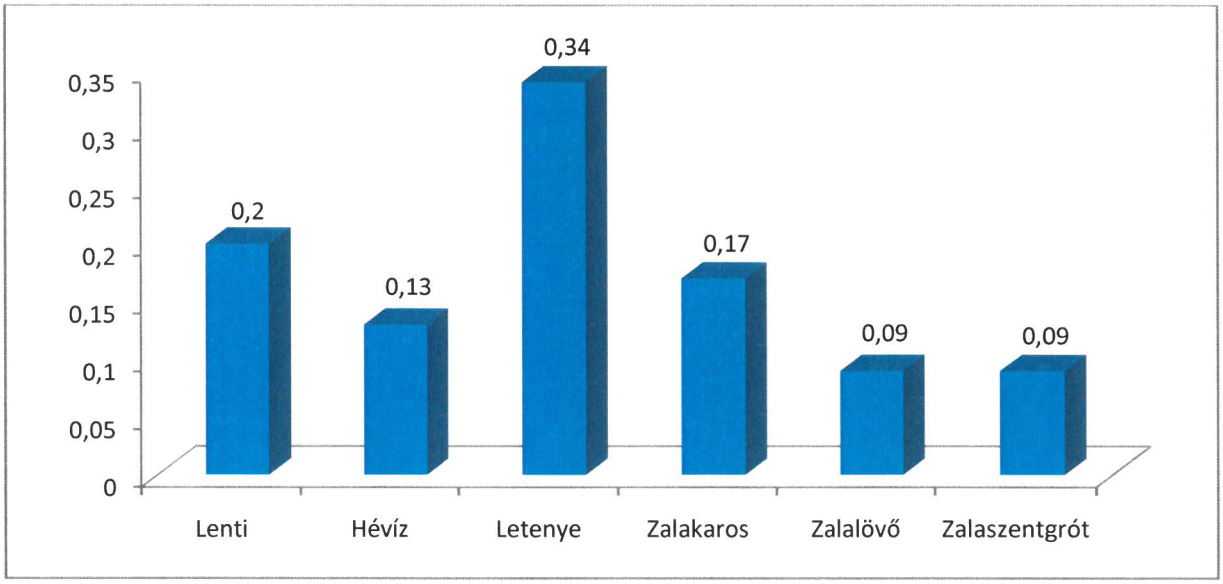

Az éves dokumentumbeszerzés viszonyítása a lakossághoz, Lenti

	2015	2016	2017	2018
Beszerzett állomány	1189	1431	1505	1607
Lakosság száma	7828	7756	7615	7509
Beszerzett állomány/lakos	**0,15**	**0,18**	**0,20**	**0,21**

Mutatónk a vizsgált könyvtárakkal összehasonlítva az átlag felett van, mely a beszerzési lehetőségeket, helyi adottságokat (polcok száma, raktár, m^2), előírásokat (tűz-, balesetvédelmi) figyelembe véve nagyon jónak mondható. A vizsgált időszakot tekintve könyvtárunk mutatója folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. Ezt befolyásolhatja az állománygyarapításra fordítható összeg, ennek átgondolt felhasználása és az egyéb beszerzési források kiaknázása (pl. NKA, Márai-program, ajándék).

7. Az egy lakosra jutó állománygyarapítási összeg

Célja: az állománygyarapításra fordított összeg nagyságának viszonyítása a település lakosságához.

A mutató számítása: A/B ; A: az állománygyarapításra fordított összeg (e Ft) nagysága, B: a lakosság száma.

Település	Állománygyarapítás-ra fordított összeg (e Ft)	Lakosság	Állománygyara-pításra fordított összeg Ft/lakos
Lenti	**3 810**	**7 615**	**500,33**
Hévíz	1 107	4 617	239,77
Letenye	3 038	4 041	751,79
Zalakaros	357	1 976	180,67
Zalalövő	949	2 907	326,45
Zalaszentgrót	573	6 381	89,80
Átlag:			348,14

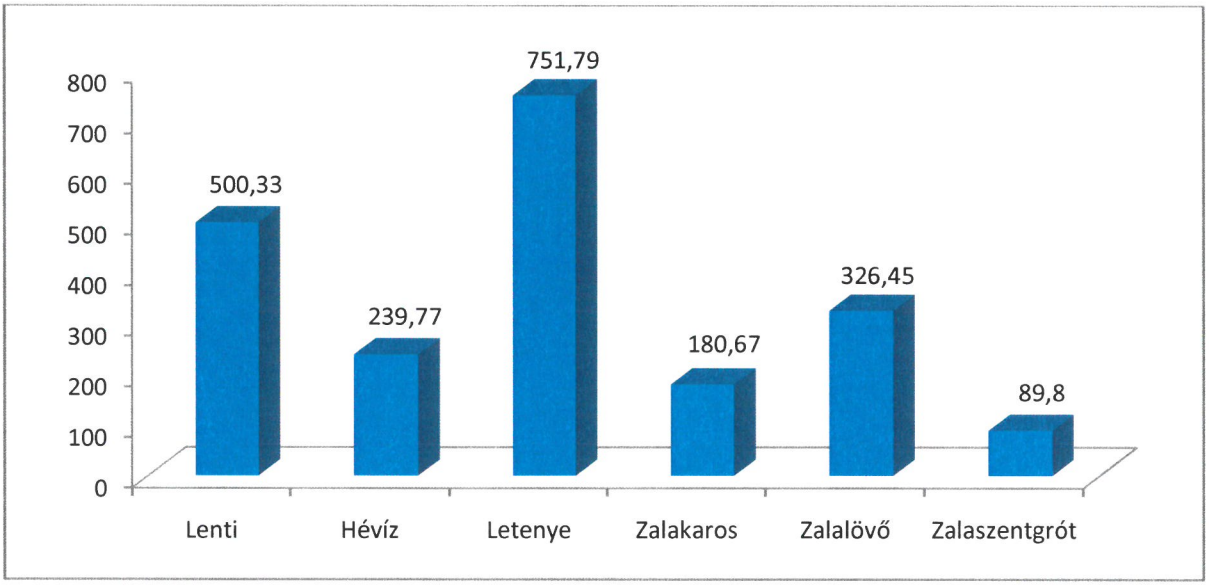

Az egy lakosra jutó állománygyarapítási összeg, Lenti

	2015	2016	2017	2018
Állománygyarapításra fordított összeg (e Ft)	2572	2965	3810	3701
Lakosság száma	7828	7756	7615	7509
Állománygyarapításra fordított összeg/lakos	**328,56**	**382,28**	**500,32**	**492,87**

Az egy lakosra jutó állománygyarapítási összeg vizsgálata során megállapítható, hogy az 500, 33Ft a vizsgált könyvtárak vonatkozásában kiemelkedően jónak mondható. Egyedül a letenyei könyvtár rendelkezett ennél magasabb összeggel. Az állománygyarapításra fordítható összeg függ a költségvetés mértékétől és az érdekeltségnövelő támogatástól. 2017-ben a vizsgált könyvtárak közül a lenti, és a letenyei könyvtár is jelentős érdekeltségnövelő és fenntartói támogatásban (költségvetés) részesült.

8. Kölcsönözhető állomány forgási sebessége

Célja: a kölcsönözhető állomány kölcsönzési intenzivitásának meghatározása

A mutató számítása: A/B ; A: a kölcsönzött dokumentumok száma, B: a kölcsönözhető állomány nagysága.

Település	Kölcsönzött dokumentumok száma	Kölcsönözhető állomány	Kölcsönzött dokumentumok száma/kölcsönözhető állomány
Lenti	**75 670**	**81749**	**0,92**
Hévíz	5 992	18370	0,32
Letenye	16 328	46087	0,35
Zalakaros	3 238	12000	0,26
Zalalövő	17 255	25574	0,67
Zalaszentgrót	3 965	72529	0,05
Átlag:			0,43

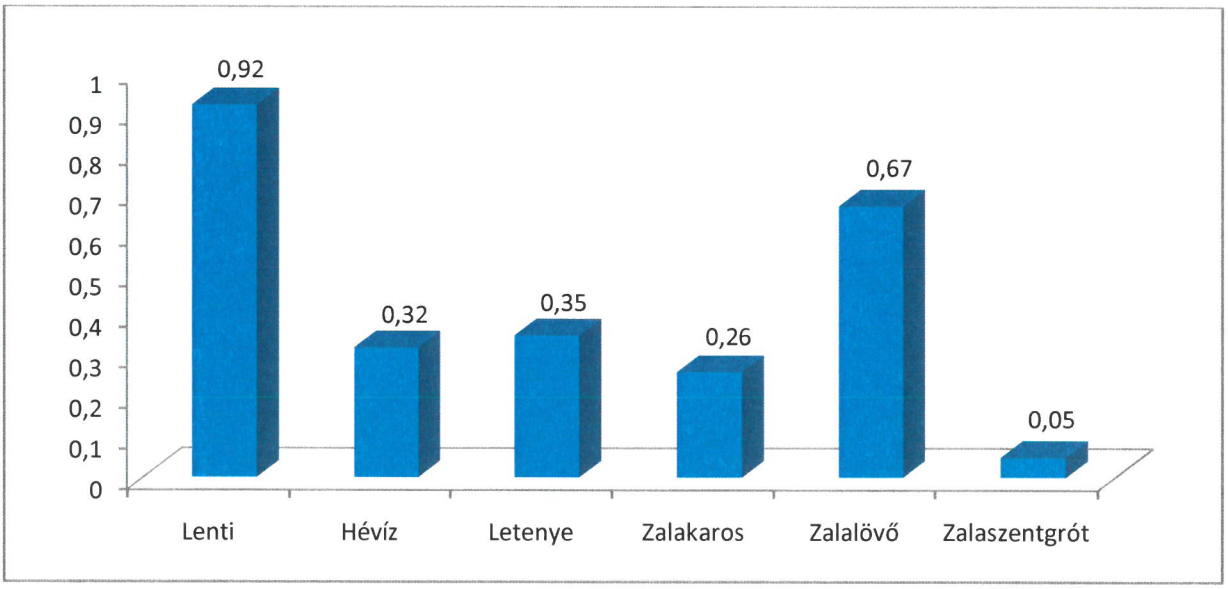

Kölcsönözhető állomány forgási sebessége, Lenti

	2015	2016	2017	2018
Kölcsönzött dokumentumok száma	75355	75151	75670	74388
Kölcsönözhető állomány	83204	82270	81749	82231
Kölcsönzött dokumentumok száma/ Kölcsönözhető állomány (db)	**0,90**	**0,91**	**0,92**	**0,90**

A kölcsönözhető állomány forgási sebessége könyvtárunknál mutatja a legmagasabb értéket. Ezt az értéket több tényező befolyásolja: eredményes selejtezési gyakorlatunk, az egyszerre kölcsönözhető dokumentumok száma, a hosszabbítás lehetőségének sokszínűsége (személyesen, telefonon, email-ben, Messengeren), Textlib rendszer előzetes értesítése a kölcsönzési határidő közeledéséről, sikerkönyvek példányszáma. Ez a mutatónk évek óta stabil értéket mutat.